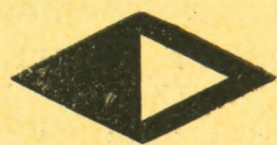

DR KENÉZ - KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

SZOMBAT

JOHANN STRAUSS utja a bécsi zsidónegyedből

Egy református pap szenzációs levele. — Már Goethe megjósolta. — Boletta Tőzsde. — A hajdani Berlin, — Vér Andor műfordítása. — Olvasom, ... Nem olvasom ... — stb.

VI. évfolyam 7. szám.

1933. április 11.

A címlap Berény Róbert rajza.

ISMÉT OLCSÓBB LETT A KÓSERHUS!

A pesti izr. hitközség örömmel jelentheti, hogy a gabellatérítési jegyek bevezetése mind kedvezőbben érezteti hatását, nemcsak a kóser áruk fokozott igénybevételében, hanem abban is, hogy a kóserhús ára a gabellatérítési jegyekben nyújtott kedvezményeken túl önmagában is újra olcsóbb lett.

A kóserhús új árai a következők:

Marhahusok: Szegyc (minőség szerint) kgr. P 1.30—1.50; Leveshús P 1.40—1.80;

Pecsenyehús (rostélyos, lapocka) P 1.60—2.—; Gulyáshús P 1—1.50; Szalongulyás P 1.40—1.80; Belső húsrészek P —.70—1.20

Borjehusok: Borjumell P 1.60—2.—; Rikli (karaj) P 2—2.40; Első karaj (kötlett) P 2.40—2.60; Lapocka P 2.60—2.80; Lapocka szeletben P 2.80—3.—; Pörkölt P 1.50—1.80; Tüdő —.80—1.—.

Az itt jelzett árakból még a vásárolt húsmennyiségnek megfelelő gabellatérítési jegy is visszajár.

A pesti izr. hitközség kaszuszintézményei,

ahol mtndezeket a kóserárakat a legelsőrangú minőségben is vásárolni, illetve vágatni lehet, a következők:

MÉSZÁRSZÉKEK:

Az V. kerületben:

Hold utca 9 (Schwarcz Samuné; t. 289-94.)
Honvéd u. 38, (Hitközségi mészárszék; tel.:
Visegrádi utca 14. (Weisz Henrik; t. 177-63.)

A VI. kerületben:

Aradi utca 41. (Braun Gyula)
gr. Zichy Jenő ú. 24, (Hitk. mészárszék)
Hegedüs Sándor u. 17 (Reich Jakab)
Kazár utca 4-6 (Hitk. mészárszék t. 311-40)
Lehel-téri piac (Weisz Henrik, t-hívó: 177-63)
Szondy utca 42 (Hirschler Pál, tel. 137-29)
Tar utca 10 (Weisz Hermann)

A VII. kerületben:

Almássy tér 3 (Klein Jenőné)
Dob utca 10 (Tauber Áron, tel. 422-83)
Dohány utca 29 (Hitk. mészárszék t. 311-40)
Elemér utca 7 (Hoffmann Samu)
Garay tér 19 (Szidon Béla, t. 313—50)
Garay utca 23 (Kohn Salamon, t. 390-05)
Garay utca 45 (Ligeti Fülöp)
Izabella tér 5 (Zinsenheim Károly, t. 316-94)
Kisdíófa utca 13 (Berger László, t. 401-12)
Klauzál tér 12 (Stockinger János)
Klauzál tér 14 (Spitzer Tibor)
Lövölde tér 1 (Heinrich Emil; t. 410-34)
Zugló, Bosnyák tér 10 (Hitk. mészárszék)

A VIII. kerületben:

Lujza utca 13 (Spitzer Tibor)
Népszínház utca 18 (Krausz József)
Népszínház utca 30 (Ungár Adolf; t. 342-79)
Rákóczi tér 7 (Hitk. mészárszék; t. 311-40)
Teleki tér 6 (Blau Béla)

A IX. kerületben:

gr. Haller-téri piac (Grünwald Izrael)
Mátyás utca 5 (Hitk. mészárszék; t. 311-40.)
Tompai utca 9 (Hitk. mészárszék; t. 311-40)

Kolbász- és füstöltáru elárúsító helyek:

VII. ker. Dob u. 10 (Kóser szalámi- és füstöltáru gyár rt. főüzlete; t. 426-99)

VI. ker. Eötvös u. 6 (Kóser szalámi- és füstöltáru gyár rt. fióküzlete; t. 179-58)

VI. ker. Jókai utca 14 (Schulz Jakabné)

VII. ker. Akácfa utca 34 (Turi Lajos)

VIII. ker. Rákóczi út 57b. (Klein Dániel)

Ezenkívül kóser kolbász- és füstöltáru kapható az összes kóser mészárszékben és a

BAROMFI-VÁGÓDÁK:

V. Hold utcai vásárcsarnok (Vadász u. old.)

VI. Hunyadi téri vásárcsarn. (Eötvös u. old.)

VI, Lehel utca 1c.

VII. Garay téri vásárcsarnok

VII. Klauzál téri vásárcsarnok

VII. Zugló, Bosnyák tér 10.

VIII. Rákóczi tér 7.

VIII. Teleki tér 5. (Szerdahelyi u. sarok)

IX. Mátyás u. 5.

BAROMFIELÁRUSÍTÓ-HELYEK:

Az V. kerületben:

Hold utca 9 (Schwarcz Samuné. t. 289-91)
Honvéd u. 38 (Hitk. mészárszék, t. 311-40)
Visegrádi u. 14 (Weisz Henrik, t. 177-63)

A VI. kerületben:

Aradi utca 41 (Braun Gyula)
VI. ker. Eötvös u. 6 (Kóser szalámi- és füstöltáru gyár rt. fióküzlete; t. 179-58)
gr. Zichy Jenő ú. 24 (Hitk. mészárszék)
Hegedüs Sándor utca 17 (Reich Jakab)
Hunyadi téri vásárcsarnok (Mandel Rezsőné)
Jókai utca 14 (Schulz Jakabné)
Lehel-téri piac (Beke Mihályné)
Lehel-téri piac (Weisz Henrik)
Szív utca 59 (Glancz Dezső)
Szondy utca 45. (Katzburg József)
Szondy utca 42 (Hirschler Pál; t. 137-29)
Tar utca 10 (Weisz Hermann)
Vörösmarty utca 25a. (Klein Margit)

A VII. kerületben:

Akácfa utca 34 (Turi Lajos)
Almássy tér 3 (Klein Jenőné)
Dob utca 10 (Tauber Áron)
Dohány utca 29 (Hitk. mészárszék)
Elemér utca 7 (Hoffmann Samu)
Garay tér 19 (Szidon Béla)
Garay-téri vásárcsarn. (Friedmann Béla)
Garay utca 23 (Kohn Salamon)
Garay utca 45 (Ligeti Fülöp)
Izabella tér 5 (Zinsenheim Károly)
Klauzál tér 14 (Spitzer Tibor)
Lövölde tér 1 (Heinrich Emil)
Péterffy Sándor u. 42. (özv. Czinner H.-né)

A VIII. kerületben:

Lujza utca 13 (Spitzer Tibor)
Népszínház utca 18 (Krausz József)
Népszínház utca 30 (Ungár Adolf)
Rákóczi-téri vásárcsarnok (Schwarcz)
Rákóczi tér 7 (Hitk. mészárszék)
Teleki tér 7 (Blau Béla)

A IX. kerületben:

gr. Haller-téri piac (Grünwald Izrael)
Tompai u. 9 (Hitközségi mészárszék)

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

Közéleti chámeczre való világítás az elnök beszédében

A ritus előírása szerint a peszach ünnepet megelőző este gyertyát kell gyújtani és a gyertya fényével belevilágítani a ház minden részébe, ahol *chámecz*, kovászos feltételezhető. Ennek az előírásnak később erkölcsi tartalmat adtak: a chámeczre való rávilágítás a bajok és bűnök kivizsgálásának vallási kötelességét magában foglaló szimboluma. Ilyen *közéleti* chámecz-kivizsgálást végzett *Stern Samu* abban a székfoglalójában, amelyet 1933. március 26-án tartott, amidőn a VI. községkerület elnökké választotta.

A székfoglaló beszéd gyertyája ott találja a legnagyobb chámeczot, ahol a *közömbösség* terpeszkedik. Valóban a legnagyobb baj, hogy a budapesti zsidóság nagy része és a vidéki zsidóság túlnyomó része *teljesen apatikus* a felekezet kérdéseivel szemben. Ez ellen valóban küzdeni kell. Az érdeklődés fokozására a VI. községkerület átszervezése látszik szükségesnek. Mert épugy, mint ahogy egy hitközség bizonyos maximális méreteket elérve, annak a veszélynek van kitéve, hogy elveszíti a hiveivel való, az évszázados viharok közepette kipróbált *kehila* — erkölcsi kapcsolatot és adminisztratív szervvé változik, azonképpen lehetetlen állapot, hogy a kongresszusi zsidóság 75%-a egyetlenegy községkerületben, a VI.-ban csoportosuljon. Nagyön üdvös tehát, hogy *ezt a mamut községkerületet ketté osszák*, mert így a kongresszusi zsidóságnak még az apátiában teljesen el nem merült része alkalmat nyer egy hitközségi kerületben való működésre.

De természetesen túlzott optimizmus volna egy ilyen adminisztratív ténykedéshez nagy reményeket fűzni. A baj sokkal mélyebben fészkel és ebben a tekintetben *Stern Samu* beszédének gyertyája az ifjusági probléma chámeczára világít. Nincs jó zsidó ifjuságunk és

azért a regeneráció munkáját az ifjuság nevelésénél kell kezdeni. Erre a célra összes országos intézményeinket kell megerősíteni. Az összes szociális, kulturális és jótékonyági országos intézmények mögé álljanak felekezetünk legjobbjai.

Amit az elnöki székfoglaló tartalmaz, az csupa igazság, mert elénk tárja a felekezeti élet sok chámecz-át. De a kovászosra való rávilágítás csak negatív része az ünnepre való előkészületnek. A chámecz negativuma mellett szükség van a gyorsan kisütött és végrehajtott maczó intézkedésnek. Valóban egy percig sem volna szabad tűrni, hogy Budapesttől egynéhány kilométernyire vannak helyek, ahol az ott lakó zsidóság semmiféle hitbeli, sőt még zsidó szociális életet sem él, ahol az ifjuság teljesen elparlagiasodik és pogánnyá lesz. Ezen a visszásságon okvetlenül segítenünk kell. Nem holnapra kell halasztani azt, amit már tegnap kellett volna megcsinálni.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy a mai viszonyok mellett, amikor minden a kenyér-harc körül forog, a régi bibliai ige:

„Nemcsak kenyéren él az ember, hanem azon, ami Isten szájából származik“.

megváltozott és így tisztán erkölcsi eszközökkel a zsidóság iránti érdeklődést felkelteni nem lehet. A zsidó ügyek irányítóinak a bibliai igét így kell variálniok:

„Nemcsak azon alapszik a zsidó közösség, ami az Ur szájából származik, hanem kenyéren is él“.

Azaz nagyszabású, egységesen szervezett, szociális program nélkül nem fogjuk a közömbösség chámeczét kitakaríthatni. Erre vonatkozólag igen bölcs megállapítást találunk *Stern Samu* beszédében, amely szükségesnek tartja, hogy „a zsidósággal megértessük, hogy az ő jóléte és a gazdasági életben való megfelelő elhelyezkedése a hittestvéreihez fűződő szolidaritásától is függ, mert ez az összetartás adhatja meg neki a megfelelő erőt ahhoz is, hogy jobb gazdasági helyzetét kiküzdje.“

Reméljük, hogy ez az óvatosan megfogalmazott kijelentés nagy perspektívájú programot foglal magában, amely meghozza a magyar zsidóság „*peszach leosid*“ — jövőendő peszachbeli reményeinek megvalósulását.

**A Budapesti Aut. Orth. Izr. Hltk.
községfelügyelete alatttermelt**

**husvéti orthodox kóser
palacktej és tejtermékek**

kaphatók és megrendelhetők összes fiókjánál és az orthodox izr. fűszerkereskedőknél

BUDAPESTI KÖZPONTI ÁLTALÁNOS TEJCSARNOK R.-T.

A Budapesti Talmudegylet 80 éves jubileuma

A Budapesti Talmudegylet, a Sasz Chevra, mely a talmúdtudomány ápolása és terjesztése körül hervadhatatlan érdemeket szerzett, a napokban ünnepelte meg fennállásának 80-ik évfordulóját. A fényes keretek között lezajlott jubileumi banketten résztvett a fővárosi zsidóság színe-java. Az egylet vezetőségén kívül, mely Fleischmann Manó elnökkel az élén jelent meg, ott láttuk Stern Samu hitközségi elnököt, Nagy Andor, dr. Zahler Emil, dr. Rosenák Miksa és dr. Barna Károly előljárókat, Eppler Sándor főtitkárt, a Chevra Kadisa képviselőjében Kramer Miksa elnököt, dr. Endrei S. Henrik igazgatót és Steiner Mór előljárót, a budai hitközség részéről Katona Józsefet és Haas Zsigmondot, továbbá Deutsch Vilmos, Friss Zsigmond, dr. Berger Gyula, Fenyves Ignác, Weisz Gyula Rombach utcai templomelőljárókat, Wertheimer Adolfot az Imit elnökét, Fejér Lajos kormányfőtanácsost, Frankl Lajos igazgatót, dr. Osztern Lipót, Szegő Imrét, Árvai Henriket és

A megjelenteket Kolmann Nándor, az egylet titkára és bibliai előadója üdvözölte, majd ugyanő nagyhatású, mélyenjáró gondolatokban gazdag ünnepi beszédben méltatta a Sasz Chevra működésének jelentőségét. A Sasz Chevrát az élő Mózeshez hasonlította, aki a bölcseink szerint olyan volt mint egy égő fáklya, melynek lángjánál sok-sok más fáklyát is meggyújtanak, de a gyújtófáklya lángja nem fogv, el nem homályosodik. Mózes tudásából sokan merítettek szellemével sokan teltek meg, de Mózes tudása nem lett kisebb, szelleme nem lett homályosabb. A 80 év óta fennálló Sasz Chevra tudásából is sokan merítettek, de a Sasz Chevra tudása sem fogyott el, mert benne Mózes szelleme él és működik. És ha már olyan nagy talmudtudósok is vannak — mondta végül — akik túlnóttek a Sasz Chevra keretein, akkor örömmel mondhatom Mózes szavaival: „mi jítén kolám hásém novojim”. — adja a Mindenható, hogy e nagy városban élő hittestvéreink mind nagy talmudbölcesek legyenek.

Ezután Herskovits Dávid egyleti rabbi beszélt, majd általános figyelem közepette Stern Samu hitközségi elnök emelkedett szólásra.

— Kohlmann tisztelendő úr — úgyvmond — engem mint vendéget üdvözölt,

de én a Sasz Chevrában nem mint vendég, hanem otthon akarok lenni, amint az minden zsidónak kötelessége, hogy a szent tan tanulmányozásával és támogatásával foglalkozzon.

Elmondta még, hogy mikor ő gyermekkorában jó zsidó iskolába járt, akkor még nem is tudta kellőképpen értékelni ennek a nagy jelentőségét, csak most belekapcsolódva gyermekkori emlékeibe, érzi át mélységesen, hogy a zsidóság ereje kizárólag a Tóra és a Talmud tanulmányozásában gyökeredzik. Nagyon jól tudom — mondta —, hogy köztünk és az orthodoxok között sok kérdésben ellentétek vannak, amelyeket én nem is akarok áthidalni. Mi testvéri megértésben és jó barátságban élünk az orthodoxiával és arra Magyarországon soha senki nem gondolt, hogy ezt a kétféle zsidóságot valaha is unifikálni kelljen. De egytören igenis helye van az unifikációnak, abban ugyanis teljesen egyetértünk az orthodoxiával, hogy mi is teljes szeretetünkkel és megbecsülésünkkel a zsidóság legfőbb tételének tartjuk a tóratudomány ápolását.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után dr. Endrei S. Henrik szólalt fel, aki hatóságos és szellemes szavakkal vázolta Stern hitközségi elnök egy napi munkásságát. Elmondta, hogy d. e. 10 órától d. u. 2-ig a hitközségnél volt elfoglalva, 3 órakor a zuglói Tóraavatásnál volt jelen és tartott beszédet, onnan elment a Chevra szeretetházába, ahol Lunzer Pál előljáró vendégelte meg az aggodat, onnan idejött s immár harmadik órája vesz részt a Talmudegylet jubileumán. Ez a fáradhatatlan agilitás és minden zsidóügyért való lelkesedés a legjellemzőbb Stern Samu elnökre, mondotta a szónok és az elnök egészségére ürítette poharát. Beszélt még dr. Osztern Lipót, aki megemlékezett az egylet elhunyt négy tudós előadójáról, Wolf, Süßmann, Eppler és Herskovits rabbikról. A budai hitközség részéről Katona József méltatta a Sasz Chevra működését, majd Nagy Andor előljáró mondott szellemes beszédet. Az ünnepi bankett ezzel véget is ért.

XX

ELJEGYZÉS. Farkas Gyula és neje, Rakovszky Gizella leányát, Ibolykát eljegyezte Feigelstock Dezső.

Pillanatsfelvételek a boletta fronton

Boletta tőzsde

Abban a közleményben, amelyet a Szombat arról közölt, hogy a hitközségi tisztviselőknek pénzben kellene visszatéríteni a gabellát, megállapítottam, hogy a tisztviselő kénytelen lesz készpénzért eladni gabella-bolettáját. E tréfás jóslatom megvalósult. Boletta-tőzsde alakult több orthodox baromfiüzletben, ahol készpénzért lehet zúgárfolyamon, a valutáfronton szokásos felárral bolettát vásárolni. Az orthodox baromfikereskedők neolog hitközségi tisztviselő-vevőiknek kedveskednek azzal, hogy könnyen kiválthassák a nekik kiutalt maceszt, amit majd — Peszach után fogyasztanak el. Természetesen hízelgő a bolettára a névértékre ráfizetendő „ázsio“, de — bocsánat a kínálkozó szójátékért — ez mégis csak ázsiai állapot, amit meg lehetne szüntetni az általam ajánlott intézkedéssel: a hitközségi tisztviselő pénzben kapja vissza a boletta értékét.

Egy Sále-szüdesz étkezés menüje körül

A gyengébbek kedvéért elmondom, hogy a szombat délutáni rituális uzsonát nevezik „sále-szüdesz“-nek, amely uzsonnának legfontosabb kelléke természetesen nem a testi, hanem a szellemi táplálék, amelyet a rabbi ilyenkor nyújt hallgatóinak. A VII. körzetben ez a sále-szüdesz mindkét szempontból, azaz úgy a fizikai étkezés, mint a szellemi táplálék szempontjából elsőrangú. Nem is tudom, hogy a kettős menü élénkítésére miértis nem hívnak más kerületből is rabbikat vendégszónokolni, hiszen a változatosság jól esik. Némelyek véleménye szerint erre a sále-szüdeszre nem hívhatnák meg Fischer Benjámint, mert az ott felszolgált füstölthúsáru nem az ő felügyelete alatt készült. Állítólag a sále-szüdesz asztaltársaság tagjainak egy része kizárólag orthodox füstölthúst akar az asztalon látni. Ha ezért nem akarják meghívni Fischer Benjámint kasrusz rabbit, akkor ez

mindenesetre kiméletes eljárás. De talán lehetne egy modus vivendit és bibendit találni: a pesti kasrusz rabbi tiszteletére a rituális uzsonna csak halféleből álljon, hogy ne sértsük meg sem a neolog hitközségi rabbisági kasruszt, sem az orthodox érzésűek, illetőleg étvágyuak érzékenységét. Hiszen, ha a német zsidók Hitler miatt hetekig nem esznek húst, a VII. ker. körzet rituális uzsonnázói is megelégedhetnek halas — menüvel.

Á la „Eszrog Szukosz után“

A hitközségnek több tisztviselője orthodox háztartást vezet és így boletta hiányában csak akkor vehetné át a neki kiutalványozott ingyen maceszt, ha felárral megvásárolna a szükséges bolettákat a boletta-börzén. Azt hiszem azonban, hogy a kérdést meg lehetne oldani igen elegáns módon. Még pedig a következőképpen: az illető tisztviselők megkapják a kiutalványozott maceszt ingyen — de csak **peszach** után. Hiszen ha **Szukosz** után az eszrog jó befőttnek, a **peszach** utáni macesz még jó lehet gombócnak.

Meghalt a „mazot“, éljen a „macosz“

Nagy örömmel látom, hogy a Szombat addig hadakozott az ellen, hogy a hitközség a pászkát ne német orthográfiai alapon nevezze el, míg sikerült elérni, hogy a hitközség legutóbbi hirdetményében meghalt az ominózus „mazot“ és feléledt a helyes „macosz“ elnevezés. Ez a kis erkölcsi diadal is mutatja, hogy az igazságot addig kell ismételni, amíg az emberek megunják a vele való szembehelezkedést. Ebből a szempontból tehát győzelemre vezetett az „Isten harca“ és most be kellene következni annak is, hogy eljőjön a Szombat-nak Istenért vívott harca, olyan értelemben, hogy a dohányuccai templomi rabbik végre meg egyezésre jussanak arra nézve, tulajdonképpen ki a mi Istenünk: „Adonáj“, vagy „Adaunój“??

SZOMBAT

„Felmás egyesület”

Ilyen címen írtam a Szombat múlt szá-
mában arról a visszasságról, hogy a ki-
mondott neolog vezetőséggel, Rombach
necai rabbi felügyelettel egybekötött ri-
tuális ellátást nyújtó egyesület nem ve-
szí igénybe az anyahitközség ritualizását.
Egyenmely oldalról megkökénye kon-
statáltak, hogy ez lehetetlen. Ennek a
konstatálása természetesen nem cáfolat.
Az egészen kis ügy, azért jellemző, mert

A VI. izr. községkerület közgyűlése

A VI. izr. községkerület vasárnap tar-
tott közgyűlést Stern Samu m. kir. ud-
vari tanácsos, községkerületi elnök elnök-
letével a pesti izr. hitközség Goldmark-
teremben. A közgyűlésen a fővárosi és
vidéki képviselőtestületi tagok negyszol-
van teljes számban jelentek meg. Stern
Samu elnök megnyitó beszédében kegye-
lettel emlékezett meg a községkerületi
képviselőtestület halottairól és kegyelet-
tel adózott gróf Apponyi Albert emléké-
zetének. Vészi József felsőházi tag indit-
ványára egyhangúlag közfelkiáltással
Stern Samu m. kir. udvari tanácsost vá-
lasztották meg újból a községkerület el-
nökévé, majd az ő indítványára dr.
Endrei S. Henriket a községkerület eddi-
gi buzó és kiváló alelnökét elnökhelyet-
tessé. A választás után Stern Samu elnök
nagyszabású elnöki székfoglalójában örö-
menek adott kifejezést, hogy ez a vá-
lasztás a béke, a megértés és az összhang-
jegyében folyt le és hangoztatta, mennyi-
re szükséges ez az összhang, ha a mai
válságos időkben súlyosan megpróbáltat-
tott hazai zsidóságunknak javát szolgál-
ni kívánjuk. Szervezési és alkotó munká-
ra van szükség. — mondotta — de ahhoz,
hogy alkotni, hogy a hazai zsidóságnak
annyi baját, gondját orvosolni tudjuk,
ahhoz elsősorban erős szervezetre van
szükség, miért is mindennekélvő a régi
statutumokat kell korszerűen megvfor-
málni. Hangoztatta, hogy mily nagy fel-

adatok várnak a községkerületre és az
egész felekezetre az ifjúság vallásos ne-
velése terep, mert csak a vallásosság óv-
hatja meg a fiatal lelkeket a szelsőségek-
től. Hosszantartó, lelkes tapsokkal fogad-
ták Stern Samu székfoglalóját, majd dr.
Endrei S. Henrik elnökhelyettes előter-
jesztte az évi jelentést s végül megsza-
vazták a községkerület költségvetését.

„Cipőncolás faji és felekezeti alapon”

gimn. március 11-iki számunkban
megjelent Pyram- és Kakas-pasztá-
kat tárgyzó cikünkre vonatkozó-
lag egy szaklap szerkesztője közli
velünk, hogy az abban idézett kör-
levél az érdekeltek tudta nélküli
tervezet volt és nem is került for-
galomba. Midőn mi ezt örömmel
helyesbítettük, az ehhez fűzött kom-
mentár is természetesen tárgytalan.

A KASZAB-ASZTAL SZÉDERESTÉI. A
Kaszab Aladárné által fenntartott, áldaso-
san működő Kaszab Aladár Polgári Ér-
kező hagyományos díszü széderejét ren-
dez. amelyet dr. Hajdu Miklós templom-
széd keretében adózik a Kaszab-asztal
mivomunkájának megteremtője: Kaszab
Aladár el nem múlt emlékezetének.

visszatükrözött állapotainkat: a lehető-
len is lehetséges.” József Lajos

Rabbiavatás után

A március havában lefolyt szeminárium vizsga és rabbiavatás több körülménye kell, hogy illetékes köreinket arra figyelmeztesse, hogy minél előbb tegyék meg a szükséges intézkedéseket az intézet érdekében a mai átmeneti állapotnak a magyar zsidósághoz méltó módon való megváltoztatásához. Itt megemlítendő, hogy hír szerint a világhírű *Gutmann Mihály dr.* az ismeretes németországi viszonyok miatt — tekintve azt, hogy még mindig *magyar állampolgár*, — Magyarországra tér vissza és hajlandó volna előadni a szemináriumban. Ha pedig *Sándor* fiának, aki igen jeles fiatal talmudtudós, tudna elhelyezést találni a szemináriumban, akkor teljesen a budapesti intézetnek szentelné magát s ezzel hosszú évekre meg volna oldva a budapesti rabbiképző ügye.

De a tanárok kinevezése és katedrák betöltése pénzügyi kérdés, amelynél számítani kell a hivatalos körök meggondolt és sokáig tartó intézkedésével. Azonban van a szemináriumnak olyan ügye, amely könnyen megoldható anyagi áldozatok nélkül. A vezérlőbizottság kellő módon való felfrissítésére gondolunk. Oly férfiakkal kell bővíteni a szeminárium vezérlőbizottságát, akiknek személye garancia arra, hogy tekintélyük és ügybuzgalmuk emelni fogja az intézetnek és növendékeinek mindennemű érdekeit.

E tekintetben nincs kellő agilitás. Mert nem különös-e, hogy még nem gondoltak arra, hogy *Bánóczi József* utódját: *Szemere Samu dr.* igazgatót, a kitűnő filozófust és pedagógust, a hazai felekezeti élet oly rendkívül értékes alakját is meg kellene hívni a vezérlőbizottság tagjának.

Meggyőződésünk szerint a vezérlőbizottság sokat nyerne azzal, ha *Mezey Ferenc* utódját megválasztanák abba a testületbe is, amelyben Mezey oly eredményesen működött. Mezey a Chevra Kadisa titkára volt, amikor a szeminárium vezérlőbizottságába kinevezték. A Chevra vezetőállását most *Endrei Henrik dr.* tölti be, aki kitűnő szervezőtehetség, a felekezeti ügyek elsőrangú ismerője, a zsidóság érdekeinek hűségese sáfárja és őre. *Kvalitásban, tehetségben teljesen méltó Mezey Ferenchez*, pedig az ő helyzete a mai viszonyok mellett sokkal nehezebb, mint amilyen Mezey Ferencé volt. S még az is súlyosan esik latba, hogy *Endrei Henrik dr. magánéletében is tradicionálisan „éli” a zsidóságot* — ami tudvalevőleg neolog világi vezetők körében egészen ritka jelenség.

Komoly ember nem zárkozhatik el az általunk kifejezettek igazsága s a szeminárium vezérlőbizottsága felfrissítésének sürgős szükségessége elől.

A sirok ápolása

ugy a Kerepesi-uti, mint az új központi izr. temetőben **április hó második felében veszi kezdetét.** Befizetések a **Pesti Chevra Kadisa** székházában, VII., Erzsébet-körut 26. szám alatt már most eszközölhetők, esetleg ugyanoda postán is beküldhetők.

של פסח

HUSVÉTI ÁRUT

ez évben ismét készült az ismert kitünő
minőségben, szigorúan rituális előírás szerint

Schreiber Simon,
az egr. főtiszt főrabbi ut. felügyelete alatt

FRANCK HENRIK FIAI R. T.

Iroda: Budapest, (, Budafoki-út 64. szám.

Leveleim: Budapest 113. Postafiók 6. • • Telefon: 68-8-44, 68-8-45.

Blockner Izidor aranylakodalma

Blockner Izidor, a híres Blockner hirdetőiroda szejorfőnöke és neje, született Eisler Regina a napokban ünnepelték meg házasságuknak 50-ik évfordulóját. Az aranylakodalomnak ebből a ritka alkalmából kifolyólag a főváros társadalmának színe-java felkereste szerencsekívánataival az öreg házaspárt. Ebben a szeretetteljes ünneplésben egy mindenképpen érdemes házaspár részesült: egy jólelkű, egyszerű uriaszony és egy igénytelen, csendes öreg úr, akit nagyszámú tisztelői és barátai egyszerűen csak Blockner bácsinak neveznek. Blockner bácsi a szerénységnek valóságos mintaképe. Ő, aki reklámmal foglalkozó vállalatának nevét fogalomná tette a fővárosban, mindig elhúzódott a nyilvánosság elől és semmitől sem irtózott annyira, minthogy a reklámot saját személyének előtérbe tolására használja fel. Blockner bácsi, aki páratlan szorgalmával és hecsületes puritánsággal alacsony sorból küzdött ki magának a relatív polgári jólétet és az abszolút megbecsülést: mint hithű zsidó a felekezeti életben is csendes, de annál fontosabb szerepet játszik. Rengeteg szegény ember ügyes-bajos dolgait intézi, korát meghazudtoló agilitással igyekszik segíteni az inségbe jutott emberek sorsán. A hitközségnél kényes bizalmi pozíciót tölt be: ő a legfőbb szakértő az írók, hírlapírók, kiadók és nyomdászok adóügyeiben és a felmerült differenciákat nagyon gyakran intézi el a — saját zsebéből. Zsidó filantrópikus tevékenységének elismeréséül most aranylakodalma alkalmából az Izraelita Szünidei Gyermektelep Egyesület meleg ünneplésben részesítette.

Az egyesület igazgatósága lakásukon kereste fel a jubilálókat és az igazgatóság nevében Deutsch Vilmos elnök helyettes méltatta emberbaráti tevékenységüket és áldozatkészségüket melyet az egyesület iránt mindenkor tanúsítottak. Majd átnyújtotta nekik az egyesület igazgatóságának díszüdvözlő iratát, mely után az ünnepeltek meghatottan mondtak hálás köszönetet.

RABBIAVATÁS. A Ferenc József Országos Rabbiképző Intézetben március 25-én folyt le a rabbiavatás ünnepe. Nyolc új rabbit avattak fel, akik az elmúlt hetekben tették le a sikerrel a rabbi-vizsgát. Az avató ünnepség, amelyen előkelő közönség jelent meg, dr. Kecskeméti Ármint mákói főrabbi beszédével kezdődött. Az új rabbi nevében dr. Weisz Pál válaszolt. Az ünnepség a Himnusz elénekülésével végződött.

A PESTI IZR. NŐEGYLET SZÉDER-ESTJE. A Pesti Izr. Nőegylet április hó 10-én ünnepélyes széder-estét rendez leányárvaháza javára. A széder-estén Vészi József főszerkesztő, a magyar felsőház tagja tartja az ünnepi beszédet, míg a liturgiai részeket dr. Friedmann Ignác kormányfőtanácsos adja elő és magyarázza, aki ez alkalomra hebraica és judaica gyűjteményének széder-estre vonatkozó részét az est fényének emelése végett rendelkezésre bocsátja. A széder-est énekrészeit Somló József és Székely Mihály, a m. kir. Operaház tagjai adják elő. Személyjegy ára 8 pengő, gyermekjegy ára 5 pengő. A meghívót Deutsch Antalné elnökasszony bocsátotta ki.

OLVASOM,...

NEM OLVASOM...

Nem olvasom

Emlékezzünk régmúlt időkre: ötvenegynéhány év előtt a berlini kongresszus szignatárius nagyhatalmai és azok élén Németország, ki-nek nevében Bismarck írta alá a nemzetközi megállapodást, mely Romániát, hogy mondja ki a zsidók egyenjogusítását.

Olvasom

Levél a szerkesztőhöz. — Róma, 1955. április 5. —

Kedves Barátom! Most jut eszembe, hogy egy nagy mulasztás terheli lelkiismeretemet. Megfeledkeztem a Szombat „Hagadajáról” — amely a Szombat mult peszachi számában olyan nagy sikert aratott. Még elutazásom előtt sokan reklamáltak a Hagadát. Nyugtasd meg a Szombat olvasóit, hogy a Szentföldről való visszatérésem után meg fogom írni — ha sevuoszra is — a Hagadát.

Kol dichfin jészé vejéchol. Aki pedig nagyon áhitozik és éhes a hagadára, az vegye elő nyugodtan a Szombat mult évi hagadáját. Nem változott semmi azóta.

Egyelőre ennyit. A „tübbit” majd hazaérkezésem után. — Baráti üdvözzettel Dr. Schönfeld

Olvasom

1827 március 5-án, egy csütörtöki napon Goethe így szól hű Eckermannjához: „Mi németek tegnapról való emberek vagyunk. Egy évszázad óta ugyan egész rendszeren művelődünk: csak hogy még eltelhetik néhány évszázad addig,

amíg honfitársainkat annyi szellem és annyi magasabb kultúra hajtja át és amíg az ilyesmi olyan általánossá lesz, hogy honfitársaink — akár a görögök — hódolni fognak a szépségnek, hogy lelkesülnek egy szép dalért és hogy elmondhatja róluk az ember: régen volt, amikor ők barbárok voltak.” (Aki nem hiszi, megtalálhatja ezt I. P. Eckermann „Gespräche mit Goethe” c. művében, a Th. Knauer-féle kiadás 425. lapján.)

Olvasom

a Jüdisches Familienblattban a következő költői hangú megemlékezést a napokban elhunyt kiváló zsidó könyvkiadóról, Josef Schlesingerről: „Evel Jachid”, az egyetlen és a pótolhatatlan fölötti gyász érzését váltotta ki a világhírű könyvkereskedő halála mindazokból, akik őt ismerték. De vajjon ki ismerte és ki ismerte el igazán? Talán még ő maga sem. Nevét, illetve a nagyapja nevét, aki a mai világcéget az ötvenes években, Pozsonyban megalapította, a diaszpóra csaknem minden templomában és mindenütt ismerik, ahol zsidó bibliografiával foglalkoznak. Ő maga, akiben szerencsésen egyesült a praktikus üzleti szellem az írástudomány rajongó szeretetével, magányos emberként, mint egy álmodozó József bolyongott a világáros forgatagában. A Talmud világtengerét egész szélességében és mélységében ismerte. A tanaitákat, az amoreusokat, tosozafistákat, risonokat és achronokat, vallásfilozófusokat, grammatikusokat, kabbalistákat, Izrael költőinek és tudósainak végtelen seregeit hatalmas, plasztikus és színdús vízióba foglalta össze. Az évezredekbe visszanyúló zsidó-

Strauss zsidó volt és egy keresztény lányt vett el feleségül. Johann Strauss egyébként külsejével se tagadhatta le zsidó származását. A fényképei után egyáltalán nem látszik tősgyökeres bécsi-nek, bár nagyszerűen értett ahhoz, hogy származását illetően a jó öreg bécsieket egy meglehetősen misztikus és komplikált legendával félrevezesse. A Strauss-biografiák írói ugyesen, de mégis gyanus módon elsiklanak a muzsikus származása felett, de a mai időkben, mikor az antiszemitizmus méhelye a művészetbe is bevette magát, nem árt hangsúlyozni, hogy a Radetzky-induló, a Denevér és más örökszép melódiák fajtisztának kikiáltott szerzője is a bécsi zsidó negyedből indult el a halhatatlanság felé.

Nem olvasom

Nem olvasom sehol a VI. községkerület közgyűlésének kommunikációjában Sós Endre nevét. A hivatalos tudósítás, úgylátszik, őt is egyszerűen belevette a „felszólatok többen” gyűjtőkifejezésbe. Pedig Sós Endre felszólatása a közgyűlés eseményei közé tartozik. Mert a fiatal publicista bátor szavakkal foglalt állást a felekezeti sajtó szabadsága mellett. Az ügyrend szerint ugyanis a közgyűléseken csak „a sajtó meghívott képviselői vehetnek részt”. Sós Endre azt követelte, hogy ezt a szakaszt módosítsák és minden zsidó sajtóorgánusot beeresszenek a felekezeti ügyek megvitatásához.

A továbbiakban Sós Endre az ügyrend egy másik szakaszával foglalkozott. Rámutatva, hogy *nem a kritizálók a veszélyesek a zsidóságra, hanem a hallgatók*. Mert, aki hallgat, az rendszerint közönvös... Sós Endre beszéde végén felhívta Fábrián Bélát és Vázsonyi Jánost, hogy miként az országházban tettek, most is emeljék fel szavukat a beszédek korlátozása ellen.

- A két zsidó képviselő némán ült

a helyén. Egyik sem szólalt fel a felekezeti demokrácia érdekében. A többség pedig elfogadta az ügyrendet, amelynek értelmében egy-egy kérdéshez — hatszázhuszonnégy képviselőtestületi tag közül — csak négyen beszélhetnek. Ez a négy szónok is „vivmány” és „siker”. Sós Endre beszédének hatása alatti Stern Samu elnök hozzájárult ahhoz, hogy ne — mint eredetileg tervezték — ketten, hanem négyen bírálhassák a községkerületi közgyűlés elé kerülő ügyeket.

Olvason

Kezembe került „Zsidó Diák” cím alatt pár hónap óta megjelenő diák folyóirat. Mondhatom, hogy fájdalmas meghatottsággal, de reménykedő bizalommal olvastam a benne megjelenő kis közleményeket. A sorok visszahelyeztek a régi diákkorba, eszembe juttatták a 30—40 év előtti zsidó diákéletet és az erre való gondolás lehangozottságot idézett elő bennem. Sajnáltni kezdtem a mai zsidó diákságot. Milyen sokkal verőfényesebb és a reménység szivárvány színét felénk ragyogtató volt a mi ifjú korunk. Ebben a diák-lapban azonban minden sor visszahangoztat nehéz életküzdelmet, sötét lelki-tusákat. Egész más ifjúság ez, mint, amely hivatalos zsidó testületekben és a félhivatalos felekezeti sajtóban megnyilatkozik. Úgylátom, hogy a vidéki egyetemi ifjúság nincs megelégedve a budapesti zsidó egyetemi ifjúság irányzatával. Szeretnének már tetteket látni, nemcsak szép szavakat hallani. Amit pl. a debreceni zsidó egyetemi hallgatóság küzdelmeiről közöl, annak minden sora lobog és vádol... És mégis hinnünk kell, hogy az ilyen zsidó ifjúság, amely szembenéz a való élettel és zsidó létével kapcsolatban nem ringatja magát illúziókban, megedződik az életküzdelemben és azért nemcsak fájdalmas meghatottsággal, de reménykedő bizalommal olvashatjuk a diák-újságot. A lapot Őri László igen ügyesen szerkeszti.

Nem olvasom

A Talmudegylet 80 éves jubileuma alkalmából az ünnepi szónok megemléltette: „ebből az egyesület-

ből fakadt ki a Pesti Orthodox Hitközség". Ez bővebb magyarázatra szorul, így ezt nem lehet elképzelni. Ez esetben miért létesítettek az orthodoxok egy másik új és különálló Sasz Chevrát. Ez az egyesület mégsem az igazi ősi Sasz Chevra. Nem akarok ünneprontó lenni, de ezt mégis le kellett szegeznem. Majd alkalmilag írni fogok a Sasz Chevrák történelméről, célkitűzéséről és működéséről. Ez alkalommal be fogom bizonyítani, hogy ez az egyesület csakis a pesti neolog hitközség strukturájába illeszthető bele.

Érdekes volt Stern Samu egyik

kijelentése. A mi elnökünk kétszer is meggondolja mielőtt anyagi kérdésekben ígéretet tesz, mégis kijelentette az előjáróság nevében, hogy az egyesület célkitűzéseit teljesen magáénak vallja és a legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi támogatást helyezte kilátásba.

NEM VIVASOM

A hitközség vezetősége a legutóbbi időig tiltotta, illetve csak egészen kivételes esetekben engedélyezte kántorainak podiumon való szereplését. Ennek megvolt az értelme: a hívők a templomban eleget hallgathatják kántoraikat, ahol ezek a saját testükre, illetve **minimális latitudineban beosztott hangjukra egyénieskedve megszabott melódiákat többkevesebb ügyeskedéssel adják elő.** Semmi ok sincs azonban arra, hogy ezek az urak maguknak a hangversenypódiumot arrogálják, mert a rivalda fénye felderíti az **énektechnika** fogyatékosságait, az ünnepi hangulat hiánya megengedi annak észrevételét, milyen hiányai vannak a hangoknak az **alsó és felső régiókban,** milyen önkényüleg **punktiroztatnak** a melódiák vonalait mindenütt, ahol csak ezek az önkényes jótékonykodások takarják a **hangterjedelem hiányait.** Az orgonistának nem kis gondot okozhatott a **hangnemek hullámverésében való kiigazodás,** mert a tévhullámok közepette az énekest mindig vissza kellett vezetnie az egyenes ösvényre. Egyúttal arra az útra, mely a **községkerületek templomaihoz visszavezet.**

NEM VIVASOM

A Markó utcai fogház rabbija, mi minden évben, az idén is megrendezi a széderestéket a foglyok számára. A hozzávalót ő maga gyűjti össze úgy, hogy sorban, egymás után felkeresi a hiveket. Ezen a körútján többek között beállított **Eichbaum Mór**hoz is, aki a maga részéről 600 tojást ajánlott fel a széder akció céljaira. Mialatt a rabbival tárgyalt, jelen volt **Tóth Ödön** római katolikus vallású kelmefestő is, aki meghallván, hogy miről van szó, kijelentette, hogy ő is részt vesz a nemes akcióban és mindjárt átadott erre a célra 600 tojás árának megfelelő összeget. — Ehhez az esethez nem kell kommentár.

Nagy fájdalommal tudatjuk, hogy a végtelen jóságú gyermeket, a legodaadóbban szerető és szeretett hitvest, az egyetlen testvért, példaadó rokont, a hitközségnek rajongásig megkedvelt papnőjét

dr. Klein Andorné

Schossberger Erzsébetet

1955. évi március 29-én rövid szenvedés után, fiatal élete, rövid házassága, boldogságának megszakításával a Mindenható magához vette.

Lelke olyan volt, hogy aki csak egy napig ismerte, egész életre megszerette. Ezért gyászol érte szüntelen emlékezéssel nagyon le-sújtott családján kívül egész hitközsége.

Nem felejtjük el őt soha sem, mert felejthetetlen mindannyiunknak, csak a rettentő csapástól le-sújtottan is megnyugszunk az Itéletben.

Pápán, 1955. március 30-án adtuk át az örök álmoknak.

Abony, 1955. március 31.

Abony, 5695. niszán 4.

Dr. Klein Andor férje,
Klein H. Jakab apósa,
Klein H. Jakabné anyósa,
Schossberger Aladár és neje
szülei,

Schossberger Sándor testvére,
Nagyszülei, sógorai, sógornői
rokonai.

HIREK

Stern Samut választották meg újból az Országos Iroda elnökévé

A magyar zsidóság kongresszusi szervezetének ezidőszerint legfőbb kormányzó testülete, a községkerületi elnökök tanácsa kedden tartotta ülését *Stern Samu* udvari tanácsos, az Országos Iroda elnökének elnökletével. Tekintettel arra, hogy az elnökség mandátuma lejárt, ezen az ülésen elsősorban újból meg kellett választani az elnökséget. *Egyhangulag Stern Samut*, a VI. izr. községkerület és a Pesti Izr. Hitközség elnökét választották meg újból az Országos Iroda elnökévé, az Országos Iroda alelnökévé pedig ugyancsak egyhangulag *Szántó Jenő* budai hitközségi alelnököt választották meg. Ezután az ülés beható tárgyalás alá vette a kongresszusi szabályzat korszerű reformjára vonatkozólag *Stern Samu* országos elnök által előterjesztett tervezetet, amely további tárgyalás végett az e célra alakított szervezeti albizottság elé fog kerülni.

Egy református lelkész szenzációs levele

Az üldözött zsidó intellektuálisok védelmére alakult francia bizottság (amelynek elnöke: Painlevé volt miniszterelnök) a következő levelet kapta Wilfrid Monod-tól, a francia református egyház lelkészétől:

Elnök úr!

— Engedje meg, hogy kifejezésre juttassam a megkönnyebbülésnek azt az érzését, amely elfog akkor, ha arra gondolok, hogy Franciaország felajánlja a vendégbarátságot azoknak a zsidóknak, akik egy „új középkor” sötétsége elől menekülnek.

— Az izraelitákat gyilkolták egykor a nyugati nagyhatalmak; az egyiptomi és szíriai antiszemita uralkodók rabszolgákká tették, a rómaiak politikailag megsemmisítették, a muzulmánok gyűlölték, a közvélemény megvetette őket; még a huszadik században is úgy bántak velük, mint hazátlanokkal és sok országban, ahová elszóródtak, sokszor a legelembibb jogokat is megtagadták tőlük. Az izraeliták mégsem tüntek el, mint a fő-

niciaiak, vagy niniveiek. Föld nélkül, kormány nélkül, pénz nélkül, zászló nélkül is elevenen és élénken fennmaradt Ábrahám törzse. Micsoda ragyogó macacsság, vagy micsoda emberfölötti szívósság!

— Mert bizony, mégis a zsidóság adta az emberiségnek a titokzatos Könyvet, amely ébren tartja itt a földön egy általános, nemzetközi, egyetemes eszmény kiolthatatlan lángját, egy emberi egyetemesség (catholicité) eszményét. Izrael adta az embereknek a Bibliát, Jézus Krisztust és Isten királyságának messiási látomását.

— 1914. augusztus 29-én a Vogézekben egy halálosan sebesült katolikus katonánk egy keresztet kért: és a zsidó táborig pap vitte oda neki a fenséges szimbólumot, néhány pillanat múlva pedig maga a rabbi is kilehelte lelkét egy jezsuita atya karjai közt. Ez egy szombati napon történt, a zsidó „sabbat” szent napján.

— Köszöntsük a bolygó nép fiait! Itt,

francia földön találni fognak helyet, ahol lejük nyugovóra hajthatják.

Wilfrid Monod
a református egyház lelkésze

Annak a harctéri drámai jelenetnek, amelyről Monod lelkész levele beszél. hőse: Abraham Bloch lyoni rabbi volt, aki a háboru kitörésekor bevonult katonai szolgálatra. Szobrot állítottak emlékére.

JUBILÁNSOK. A budai izr. hitközség főjegyzője, főkántora és kántora e napokban ülik meg működésük egy-egy nevezetes évfordulóját. Diósi Jenő főjegyző és Sirota Sándor főkantor most töltik be a budai hitközségnél eltöltött munkásságuk tizedik, Fülöp Ede kantor pedig negyedszázados évfordulóját annak, hogy tisztjüket a budai hitközségnél el látják.

Diósi Jenő a belügyminiszteriumból lépett át a hitközség szolgálatába. Magával hozta a legaprólékosabb pontosságot, a rendszeretet, az érzéket, az ügykezelés fontossága iránt. Idők folyamán, a háború és az utána következő zavarok idején elismerésreméltó munkát fejtett ki. Az előljároság célkitűzéseit, saját eszméit, a hitközségi munkában eréllyel és okossággal tudta keresztül vinni.

Sirota Sándor, csengő, érces hangja bensőséggel tölti el hallgatóit. Tanítóképzőnk is felismerte kitünő kvalitásait és meghívta őt a zsinagógai ének oktatásának ellátására.

TÓRAAVATÁS A ZUGLÓI TEMPLOMBAN. Lélekemelően szép ünnepség színhelye volt vasárnap délután a zuglói imaegyesület temploma. Mezőfi Vilmos volt képviselő, a zuglói zsidó élet és a Pesti Izraelita Hitközség egyik kitünő vezérférfia súlyos betegségből való felépülése alkalmából tórárt iratott a templom részére. A hozzávaló felszerelést Tausz Lipót, a templomegyesület érdekes elnöke és neje adományozták. A széfer tóra felavatásán a Zugló egész zsidósága és a hitközség vezetősége is megjelent. Ott voltak Stern Samu hitközségi elnök és Eppler Sándor főtitkár, a Chevra részéről Bánó Dezső előljáros és dr. Endrei igazgató, valamint a körzetek összes képviselői. A templomban megtartott istentisztelet során dr. Láczer Dénes rabbi magasszárnyalásu beszédben méltatta az adományozó érdemeit és a tóra szellemének éltető erejét. Istentisztelet után díszközgyűlés volt, amelyen Rechnitzer János elnökölt. Magas nívójú és lendületes elnöki megnyitójában üdvözölte a meg-

jelent előkelőségeket és rámutatott a díszközgyűlés fontosságára, amely a templomi ünnepség mellett ezen az úton is meg akarja örökíteni az eseményt. Az üdvözlésekre Stern Samu válaszolt.

MOLNÁR JENŐ. Megilletődötten búcsúznak a magyar ujságírói gárda egyik legtalentumosabb, legderekabb tagjától, Molnár Jenőtől, aki a napokban, oly szerényen és szeliden, ahogy élt, eltávozott körünkből. Szerelmese volt hivatásának, a legsokoldalubb ujságíró, aki három évtizedes pályáján mint publicista, poéta, novellista és humorista rengeteg értékeset alkotott. Számunkra külön veszteség a halála, mert Molnár Jenő a zsidó irodalomnak is jeles művelője volt és becsületes tollával gyakran szállt sikra a magyar zsidó érdekéért. Egy tiszta lelki, mindenki által szeretett, igaz ember, egy tehetséges író és publicista mult el vele, akit az egész társadalom őszinte részvéte kísért korai sirjába.

KLABER MIKSÁT a Pesti Izr. Hitközség képv. tagját temettük el március hó 27-én nagy részvét mellett. A megboldogult halála osztatlan nagy részvételet keltett; mert közismert közvetlenségeért, jószívúségeért, minden nemes eszme érdekében kész áldozatkészségeért mindenki szerette. Elnöke volt a Borkereskedők és Borügynökök Orsz. Egyesületének és ezen egyesület által tiszteletére rendezett ünnepségen érte utól a végzet ezt a jó, becsületes és igazán becsült hittestvérünket. Hevesi Simon búcsúztatta: alkalmazottai megbízásából Winter Arnold, míg külföldi üzletfelei és barátai nevében Valentin Austerlitz (Wien) tartott megható búcsúztatot.

HORVÁTH MIKSA GYÁSZA. Özv. Herzka Nándorné magánzónó Budapesten március 15-én 92 éves korában elhunyt. Az elhunytban Horváth Miksa korm. főtanácsos, vezérigazgató, a P. I. H. választmányi tagja édesanyját gyászolja.

A VIII—IX. KER. IZR. NŐEGYLET ezúton fordul a tagokhoz és az egyesület jóbarátaikhoz azzal a kéréssel, hogy csak 1.— pengővel járuljanak hozzá a húsvéti népkonyhához. Naponta 500 keresetkeltelen beteg, öreg, munkanélküli és özvegy, szegénysorsu, kis gyámoltalan iskolásgyermekek étkeznek a VIII—IX. ker. Izr. Nőegylet általánosan elismert kiváló népkonyháján. Ez a mindenki által ismert nagyszerű intézmény is megérzi a súlyos idők válságát és azért fordul a szegények nevében hívó, könyörgő szóval azokhoz, akik az Uristen kegyelméből még ma is adni tudnak, Kis összeget kérünk, csak

1.— pengőt. Annyit mindenkinek módjában van adni. Kérjük az adományokat az egyesület Páva u. 59. sz. alatti irodájába juttatni, avagy a lap szerkesztőségébe, amely szívesen továbbítja a hozzá érkezett adományokat.

Itt jegyezzük meg, hogy a nőegylet munkássága nem merül ki abban, hogy a husvét 8 napján is nagyszerű, szigorúan rituális ebédet nyújt a gyámoltottaknak, sem pedig azzal nem elégszik meg, hogy az ünnep mindkét előestéjén szeder-szertartáson vendégeli meg a felnőtteket és szegény gyermekeket, hanem az egyesület agilis elnöke, Rosenberg Sándorné új utakon keresi a szegények támogatását és gyámolítását. Új szeretetotthon alapításán fáradozik, amely a Józsefvárosban az arra ráutalt szegény, gyámoltalan, öregek otthona lesz. Ez új munkájához is megérdemli a jószívű adakozók támogatását. Ismerve az ő nagyszerű szervező erejét, agilitását és ügybuzgalmát, meg vagyunk róla győződve, hogy rövid idő kérdése, hogy az új szeretetotthon kapuit megnyithassák a szegények számára. Sok sikert kívánunk önzetlen, nemes munkájához.

A KÖNYVPIAC SZENZÁCIÓJA lesz Stefan Zweig: JEREMIÁS című világhírű drámai költeménye, mely a napokban jelenik meg VÉR ANDOR kitűnő fordításában. A magyar közönség által annyira kedvelt nagy író Jeruzsálem pusztulásának eseményeit és Jeremiás próféta életét dolgozza fel ebben a könyvében, amely megrázó erejű tiltakozás a háboru ellen, egyben pedig az örök zsidó sorsnak az apotheozisa. A szenzációs könyv, amelynek az ára három pengő, megrendelhető a Szombat kiadóhivatala útján, vagy a fordítónál. (Vér Andor, Kíspeszt, Lehel-u. 10.)

AZ IZR. SZÜNIDEI GYERMEKTELEP EGYESÜLET a tavasz beköszöntésével egyidejűleg megkezdte a folyó év nyarán Diósjenőn és a Balaton mellett végzendő nyaraltatás előmunkálatait. Az egyesületet már is tömegesen keresik fel a szülők, kik gyermekeik nyaraltatását kérik. Az egyesület azonban csak úgy lesz képes nehéz feladatának megfelelni, ha a társadalom áldozatkészsége kellően megnyilvánul. Az egyesület igazgatósága azért a bekövetkezendő Peszach ünnep

alkalmával kéro szóval fordul az áldozatkész emberbarátokhoz, hogy közvetlen adományaikkal, vagy a templomokban való felajánlás útján tegyék lehetővé azt, hogy az egyesület védenecsei a nyár folyamán is elkerülhessenek a főváros forró légköréből. Adományok küldhetők az egyesület irodájába (VII. Sip u. 12 fsz.) az Angol Magyar Bank, a Magyar Általános Hitelbank, vagy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank főintézetéhez.

FIGYELMEZTETÉS! A Kóser szalámi és füstölthúsárugyár rt. figyelmezteti a hittestvéreket, hogy a VII. István út 30. alatti füstölthúsáru üzlet már nem áll a Főtisztelendő Rabbiság felügyelete alatt és így az ott eladásra kerülő árukért való felelőséget nem vállal.

A KÁVÉ az emberiség csendes jótöveje. Mindenki saját maga tapasztalhatja, hogy milyen pompás közérzetet teremt egy csésze valódi hamisítatlan babkávét. Ígyék tehát naponta jó babkávét, mert az egészséges. Meinnl pörköltkávékverékei között megtalálja az izlésének legjobban megfelelőt.

TAUBER ÁRON

כשר kóser mézárszéke

BUDAPEST, VII., DOB-UCCA 10. SZ.

Telefon: J. 422-83.

A pesti izr. hitk. Rabbiságának felügyelete alatt. Elsőrendű cukorgyári hizlalásból származó marha-, borja- és birkahusok. Vágott baromfi árusítás! R ndelések házhoz szállittatnak.

30 év óta fennálló üzletemet Kertész-u. 43. sz. alól VI. KIRÁLY-UTCA 38.

ALÁ HELYEZTEM AT

Telefon: Automata 24-0-85.

Seidner Lipót

Pesztó, divatszövet, és szabókellékek áruháza. Billiárd, játékasztal és íróasztal posztók. Ebédlőasztal, padló- és dekoráció filcek.

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. KENZ-KURLÄNDER EDE, Budapest, VI. gr. Zichy Jenő u. 43.

Telefon: Aut. 27-1-35. — Az előfizetés ára: egész évre 30 pengő, egyszerű papíron 20 pengő.

Nevelő Zoltán (PANNONIA) avomda Budapest. VII. Rombach u. 8. — Telefon: József 42-3-09.